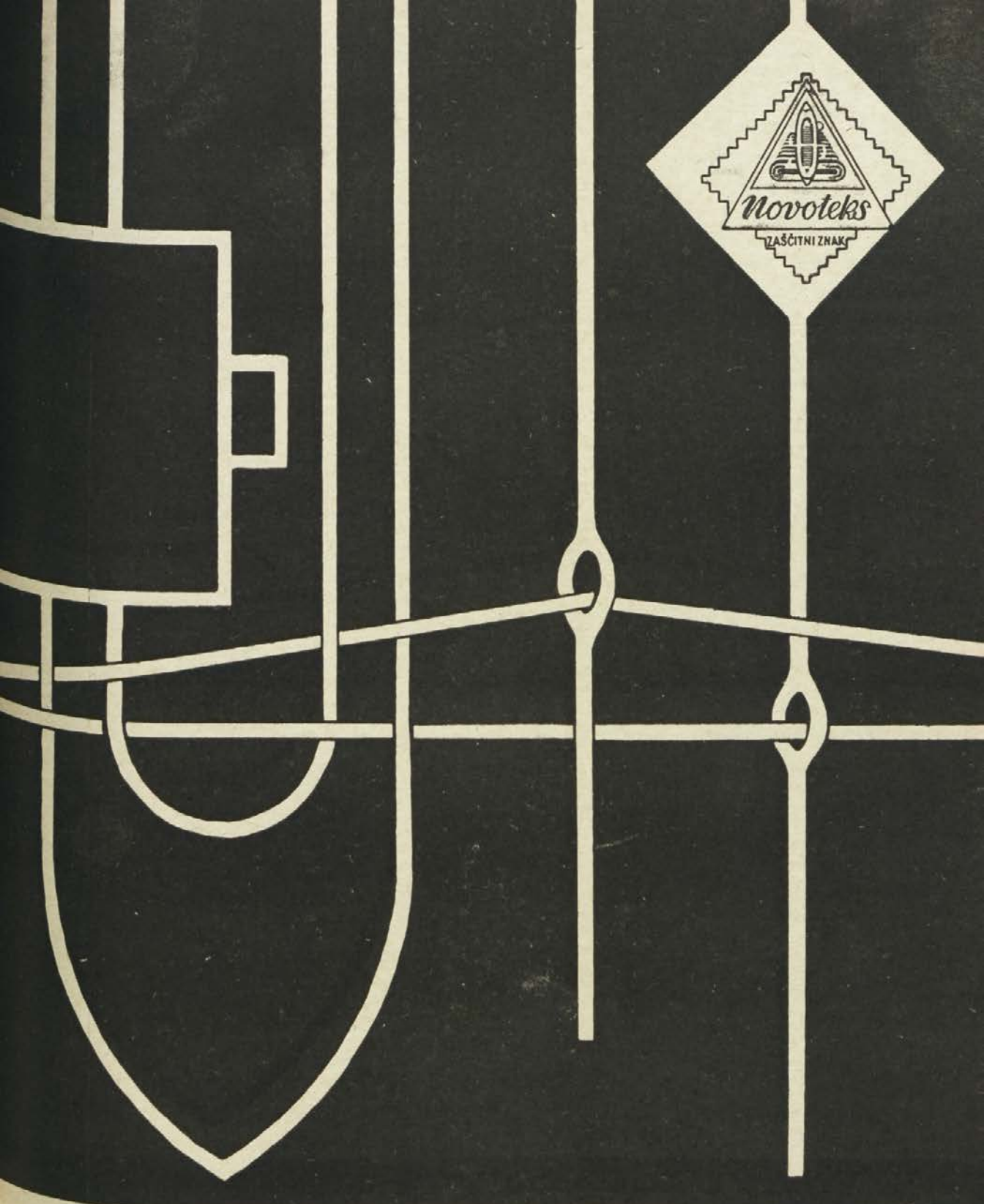
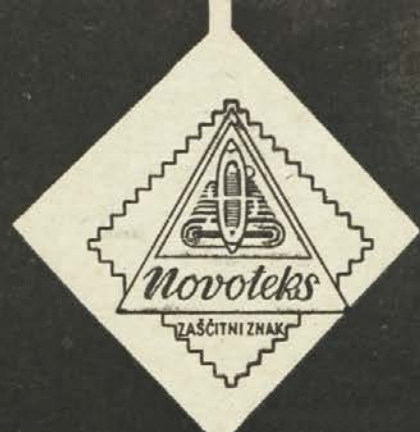

Novoteks

GLASILO DELAVSKEGA SVETA

LETO V. ★ 1964 ★ ŠT. 6

NOVOTEKS

glasilo delavskega sveta

Tekstilne tovarne

NOVOTEKS

Novo mesto

1964

Letnik V.

Št. 6 (45)

Junij

Izdaja:

delavski svet

Ureja:

uredniški odbor

Odgovorni urednik:

Samo Medic

Naslov uredništva:

Novoteks, Novo mesto

Foersterjeva 10

telefon 21-030

Zunanja oprema:

Bojan Brovet

Tisk naslovne strani

In vezava

Valvasorjeva tiskarna

In knjigoveznica

Krško

Naklada:

870 izvodov

VSEBINA:

- Volili smo nove samoupravne organe
- Bila sem pri Titu
- Iz zasedanj somoupravnih organov
- Nesreče pri delu in na poti z dela v maju in prvi polovici junija 1964
- Bolezenski izostanki v mesecu maju 1964
- Mesec junij — mesec jubilejev RK
- Po poteh partizanske Ljubljane
- Zaseda
- S kolesi po dolini gradov
- Naša kronika

VOLILI SMO NOVE SAMOUPRAVNE ORGANE

V skladu s temeljnim zakonom o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah je tudi naš delavski svet razpisal volitve v delavski svet podjetja in v svete samoupravnih enot. Pri razpisu volitev je določil, da bo novoizvoljeni delavski svet štel v skladu s statutom podjetja 33 članov, sveti samoupravnih enot pa bodo šteli: predilnica česane volnene preje 19 članov, tkalnica 23 članov, apretura 15 članov in pomožne delavnice 9 članov. Ker statut podjetja določa, da je vodja enote po svoji službeni dolžnosti član sveta, smo volili po enega člana manj. Prav tako določa statut, da v svet pomožnih delavnic imenujejo proizvodne enote predilnica česane sintetične preje, tkalnica in apretura po enega člana. Tako so pomožne delavnice volile le pet članov sveta.

Ker predilnica česane sintetične preje še organizacijsko ni formirana, je delavski svet sklenil, da se bodo volitve v svet enote izvedle takrat, ko bo predilnica pričela z redno proizvodnjo. Istočasno pa se bodo za predilnico česane sintetične preje razpisale dopolnilne volitve v delavski svet, ker se bo število delavcev v tej enoti bistveno spremenilo.

Nadalje je delavski svet pri razpisu volitev določil, koliko delavcev bo zastopalo posamezno enoto v novoizvoljenem delavskem svetu. Tako je bilo določeno, da bo predilnica česane volnene preje izvolila 9 članov delavskega sveta, tkalnica 11 članov, apretura 4 člane, predilnica česane sintetične preje 3 člane, pomožne delavnice 2 člana in skupne službe s prodajalno in menzo 4 člane delavskega sveta.

Enote so imele pravočasno zборе, kjer so izbrale kandidate za svoje samoupravne organe. V vseh enotah so predlagali več kandidatov, kot pa je bilo izboljenih članov, tako da so volilci imeli možnost izbiranja svojih predstavnikov.

15. junija so se na lepo okrašenih voliščih začeli zbirati volilci posameznih volilnih enot. Skrbno so izbirali med predlaganimi kandidati tiste, za katere so menili, da jih bodo v delavskem svetu in svetih enot najboljše zastopali in vodili podjetje in enoto kot dobri gospodarji k še večjim uspehom, kot smo jih dosegli do sedaj.

Od 819 vpisanih volilcev je volilo 713 volilcev, kar znaša 87,06 %. Vsi manjkajoči volilci so bili upravičeno odsotni zaradi bolezni, dopustov in službene odsotnosti. Neveljavnih glasovnic je bilo 11.

V delavski svet so bili izvoljeni naslednji naši sodelavci:

P r e d i l n i c a č e s a n e v o l n e n e p r e j e

- dvoletna mandatna doba	Ivan Jerina	149 glasov
	Dragica Butala	130 "
	Ivanka Matjašič	115 "
	Boris Ferenc	113 "
- enoletna mandatna doba	Ivan Vergot	159 glasov
	Jože Nemanič II	148 "
	Ivan Bevk	146 "
	Janko Reba	141 "
	Kristina Žugelj	100 "

T k a l n i c a

- dvoletna mandatna doba	Franc Luzar	205 glasov
	Marija Žonta	196 "
	Alojz Kobe	190 "
	Ivanka Sečnjak	169 "
	Zofka Poljanc	163 "
	Pepca Gutman	161 "
- enoletna mandatna doba	Peter Kumer	207 glasov
	Janez Novak	195 "
	Anton Iler	188 "
	Rezka Žagar	171 "
	Marija Kočijaž	141 "

A p r e t u r a

- dvoletna mandatna doba	Tončka Udvarc	72 glasov
	Breda Brednik	69 "
- enoletna mandatna doba	Franc Regina	82 glasov
	Jožefa Jevšek	58 "

P r e d i l n i c a s i n t e t i č n e p r e j e

- dvoletna mandatna doba	Janez Klobučar	34 glasov
	Janez Boltez II	26 "
- enoletna mandatna doba	Marija Košmrlj	24 glasov

P o m o ž n e d e l a v n i c e

- dvoletna mandatna doba	Franc Berlan	43 glasov
- enoletna mandatna doba	Anton Hudoklin	29 "

Skupne službe

- dvoletna mandatna doba	Avguŝt Fajfar	61 glasov
	Martina Mikec	53 "
- enoletna mandatna doba	Slavka Bogovič	64 glasov
	Marija Udovič	54 "

V svete enot pa so bili izvoljeni tile sodelavci:

Predilnica česane volnene preje

- dvoletna mandatna doba	Ivan Kukman	165 glasov
	Ilija Siročič	156 "
	Francka Švajger	153 "
	Franč Šegina	147 "
	Gabre Badovinac	141 "
	Janez Vraničar	133 "
	Marija Bajuk	128 "
	Marija Kobe	113 "
	Marija Leščanec	104 "
- enoletna mandatna doba	Jože Govednik	155 glasov
	Milica Mokotar	141 "
	Ivan Jakljevič	133 "
	Jože Matjašič	132 "
	Martina Gornik III	127 "
	Martin Žugelj	123 "
	Nada Molek	120 "
	Henrik Sušanj II	119 "
	Ivanka Štular	118 "

Tkalnica

- dvoletna mandatna doba	Stane Hudoklin	223 glasov
	Franč Pangre	211 "
	Marija Kobe	199 "
	Slavka Udovič	198 "
	Lojzka Gorišek	189 "
	Jožefa Može	189 "
	Ana Seničar	188 "
	Ivanka Štepec	187 "
	Jožefa Zagorc	186 "
	Ana Bartelj	174 "
	Pirnar Danica	173 "
- enoletna mandatna doba	Bojan Kekec	221 glasov
	Bojan Čeh	206 "
	Stane Bobnar	204 "
	Anica Marlin	202 "
	Ivanka Vičič	196 "
	Martin Bedek	185 "
	Stanko Makše	185 "

Marjeta Potočar	181	glasov
Ana Novak II.	180	"
Justi Damjanovič	179	"
	178	"

A p r e t u r a

- dvoletna mandatna doba	Tončka Adamič	93	glasov
	Anton Kacin	74	"
	Marija Foliš	73	"
	Ana Mihalič	68	"
	Alojz Florjančič	61	"
	Marija Omahen	61	"
	Ivanka Rataj	60	"
- enoletna mandatna doba	Mara Ponikvar	80	glasov
	Vera Jarc	79	"
	Rihard Resnik	78	"
	Ivanka Košarlj	74	"
	Franč Jenko	73	"
	Marija Bože	69	"
	Minka Kukman	68	"

P o m o ž n e d e l a v n i c e

- dvoletna mandatna doba	Slavko Koprivnik	39	glasov
	Franč Božič	38	"
- enoletna mandatna doba	Božo Čavlovič	41	glasov
	Franč Štine	37	"
	Janez Kastelic	35	"

Vsi izvoljeni samoupravni organi bodo imeli ob koncu meseca junija in v začetku julija svoja prva zasedanja, na katerih bodo izvolili svoje predsednike in podpredsednike, ter imenovali svoje komisije, delavski svet, pa bo poleg tega izvolil tudi 9-članski upravni odbor.

Jože Udovič

BILA SEM PRI TITU

Ko sem se po končanem delu 18. maja vrnila domov, me je čakalo prijetno presenečenje. Z okrajnega komiteja ZMS so mi sporočili, da sem poleg ostalih mladincev tudi jaz določena v slovensko mladinsko delegacijo, ki bo odšla 23. maja čestitat maršalu Titu za njegov 72. rojstni dan. Zdelo se mi je, da sem bila tisti trenutek najsrečnejši človek na svetu.

Naša delegacija se je zbrala v Klubu poslancev v Ljubljani. Bili smo veseli in hkrati tudi vznemirjeni, saj smo bili izmed tisočev mladih iz Slovenije prav mi izbrani, da zastopamo slovensko mladino pri Titu in mu v njenem imenu zaželimo še mnogo dolgih in zdravih let med nami.

Razpoloženje se ni pokvarilo tudi na dolgi poti do Beograda. Sicer pa je vsak na tihem razmišljal o tem, kako bo v Beogradu, vendar najbrž nihče ni imel jasne podobe o tem.

Čudno, polastila se me je trema. Kako bo, kako nas bodo sprejeli, kako se bom morala vesti in še in še. To so bile moje misli, ko smo prispeli na beograjsko železniško postajo.

Prisrčen sprejem, ki so nam ga priredili predstavniki centralnega komiteja ZMJ na železniški postaji, me je malo pomiril. Še bolj pomirjujoče pa je vplivala name novica, da bomo prenočevali v športnem centru na Košutnjaku in da smo do 10. ure naslednjega dne prosti. "Torej si bom le lahko malo ogledala Beograd", sem si mislila. To pot sem namreč bila prvič v Beogradu.

Naslednjega dne pa smo bili vsi malo razočarani. Namesto prijetnega sonca nas je sprejelo hudo deževje in Beograd smo si lahko ogledali le skozi okna avtobusa.

Zvezni izvršni svet. Vsak čas nas bo sprejel tov. Tito. Okoli 80 mladincev in mladink iz vse države je nestrpno čakalo na ta srečni trenutek. Z nami so čakali tudi novinarji, fotografi in filmski snemalci.

Ura je 11. Tito! Veselo vsklikanje in aplavz mladine sta pozdravila njegov prihod. Bil je vesel, nasmejan in mladosten.

Čestitke sta mu izrekla Bonka Demirova, članica centralnega komiteja ZMJ in Pero Deteljić, predstavnik zveze organizacij za telesno kulturo Jugoslavije. Tov. Tito se je za iskrene želje zahvalil s krajšim nagovorom, v katerem je

zaželel mladini, da bi uspešno stopala po poti starejših generacij. Predvsem pa je poudaril, da želi, naj mladi rod krepí enotnost naših narodov. Ob zaključku svojega govora je z nasmehom dejal: "Ko sem med vami mladinci, se tudi jaz počutim mlajšega!" Nato je tov. Tito sprejel darila, ki so mu jih podarili mladinska organizacija, športniki in taborniki.

Po tem uradnem delu smo bili pogoščeni. Veliko dvorano z ogromno moderno fresko na eni in čudovitimi mozaiki na drugi steni je napolnila vedrina, prešeren smeh in nasmejani obrazi. Tov. Tito nam je v pristrčnem razgovoru pripovedoval zgodbo o svojem obisku na Finskem v času oktobrske revolucije in odgovarjal na vprašanja, ki smo mu jih postavljali. Zanimalo ga je brigadirsko življenje na jadranski magistrali, šport in izobraževanje ter družabno življenje mladine.

Že tako kratko odmerjen čas za sprejem nam je ob prijetnem in vedno nasmejanem Titu še hitreje potekel. Predsednik Tito se je z nami še slikal, nato pa se je poslovil. Ko je odhajal iz dvorane, se mu je od naše slovenske delegacije približala 15-letna Marija iz Maribora, ki mu je v zadregi, vendar pa ganljivo, poklonila knjigo, ki jo je spisal njen oče. Tudi to pot se je tov. Tito zahvalil in mlado Mariborčanko nagradil z objemom.

Čas sprejema je bil mimo. Prepričana sem, da bo nam vsem, ki smo bili zbrani ob tov. Titu za njegov 72. rojstni dan, posebno pa tistim, ki so ga prvič videli in se z njim srečali, ostal ta dogodek v nepozabnem spominu.

Anica Pavlin

IZ ZASEDANJ SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Upravni odbor je na svoji 16. seji razpravljajal o predlogu spremembe in dopolnitve pravilnika o delitvi čistega dohodka in pravilnika o delitvi osebnih dohodkov. Komisija upravnega odbora je v smislu zadnjega poglavja statuta izdelala predlog, ki pravilnika bistveno ne izpreminja. Dohodek in čisti dohodek se še vedno ugotavlja in deli v podjetju kot celoto, kar je potrebno zaradi plačevanja anuitet in dokončanja pričetih investicijskih del, to je izgradnja nove aperture in predilnice česane sintetične preje. Če bi se namreč čisti dohodek delil med posamezne proizvodne enote, nekatere enote ne bi bile sposobne odplačevati anuitete, ki jih bremenijo.

Osební dohodek pa se še naprej ugotavlja in razdeljuje po enotah.

Pri izdelavi predloga sprememb in dopolnitev pravilnika je komisija za spremljanje osebnega dohodka upoštevala priporočila družbeno-političnih organizacij ter predlagala višjo oceno nižjih delovnih mest, tako da je sedaj razmerje med najnižje in najvišje ocenjenim delovnim mestom 1 : 4,86. Predlog predvideva najnižjo oceno 70 točk, medtem ko je sedaj najnižja ocena 63 točk.

V razpravi o pravilniku o delitvi osebnega dohodka so člani upravnega odbora predlagali več sprememb oziroma dopolnitev, zlasti čl. 14 pravilnika, ki določa ocene delovnih mest.

Sprejet je bil sklep, da naj o predlogu sprememb in dopolnitev obeh pravilnikov pred dokončno potrditvijo razpravljajo še sveti samoupravnih enot, ki naj dajo svoje priponbe in predloge.

V razpravi o izvozu naših proizvodov je bilo ugotovljeno, da smo do sedaj delno uspeli z izvozom na vzhod. Izvoza na zapad kljub sorazmerno majhnim obveznostim, ki se nanašajo na uvoz apreterskih strojev, nismo realizirali. Zato nam je banka zaračunala 15 % penale od vrednosti neizpolnjenih obvezn. V mesecu decembru pa zapadeta še 2 obroka anuitet, ki jih moramo plačati z devizami.

Z nabavo strojev za predilnico česane sintetične preje bodo tudi nastale nove devizne obveznosti, ki bodo v letu 1965 precej večje kot letos, v letih 1966 do 1969 pa bodo približno štirikrat večje kot v prihodnjem letu. Zato je potrebno izvozu posvetiti vso pozornost, da ne bomo zopet zašli v težave. Zaradi realizacije izvoza teko razgovori s podjetjem MARCES in Jugotekstilom, ki je naš garant za plačilo tekstilnih strojev. Jugotekstil je pripravljen, da nstopa kot posrednik pri izvozu naših izdelkov, v kolikor bi za nas posređoval tudi uvoz surovin.

Upravni odbor predlaga zato delavskemu svetu, da odobri pogodbo o medsebojnem sodelovanju med našim podjetjem in Jugotekstilom. Prodajni sektor pa je dolžan, da ukrene vse potrebno, da bomo lahko do decembra poravnali vse devizne obveznosti. S konfekcijskimi in trikotažnimi podjetji mora skleniti pismene pogodbe o medsebojnih odnosih pri posameznem izvoznem poslu, ker se je ugotovili, da so nekatera podjetja prodajala na domačem trgu izdelke iz našega blaga, ki je bilo namenjeno za izvoz.

Ker je naše podjetje član Poslovnega združenja tekstilne industrije, predlaga upravni odbor, da delavski svet

odobri stroške poslovanja združenja, ki so sorazmerno razdeljeni na vse člane združenja, prekliče pa naj sklep o dotaciji združenju.

Sindikalna podružnica predilnice česane volnene preje je predložila predračun dohodkov in izdatkov, katerega pa upravni odbor ni odobril, ker je menil, da so nekateri planirani izdatki previsoki oziroma nepotrebni. Zato se je postavil na stališče, naj se obe sindikalni podružnici vzdržujeta z lastnimi sredstvi. Morebitne večje izdatke pa bo upravni odbor posebej odobral in dajal dotacijo. V zvezi s tem je odobril organizacijo proslave 4. julija, ki naj bi bila za ves kolektiv na Gorjancih.

Na razpolago je samsko stanovanje, iz katerega se je izselila Jelka Lazar. Prošanj za samska stanovanja pa je komisija sprejela deset. Zato predlaga, da se v obeh stolpičih preuredita otroški sobi, ki sta neizkoriščeni. Predlog bo posredovan delavskemu svetu, nato pa bo upravni odbor ponovno razpravljajal o razdelitvi vseh treh sob.

Ker je bilo vloženih tudi več prošenj za dodelitev posojila za gradnjo stanovanjskih hiš, predlaga upravni odbor, da delavski svet določi znesek 2.000.000 din, ki naj bi se razdelil med prosilce.

Na tej seji je upravni odbor razpravljajal tudi o raznih prošnjah in vlogah ter nekatere ugodno rešil, druge pa zavrnil.

Jože Udovič

NESREČE PRI DELU IN NA POTI Z DELA

v maju in v prvi polovici junija 1964

9. maja se je ponesrečila na poti z dela Marija Omahen, izšivalka.

Imenovana je šla po končanem delu po svoje kolo v prostor, kjer ga je zjutraj pustila. Ko ga je hotela vzeti, se je sosednje kolo prevrnilo. Pri tem se ji je žica, ki je bila ovita na prtlačniku sosednjega kolesa, zadržala v levo nogo pod kolenom in je pri tem prišlo do lažje poškodbe.

21. maja se je ponesrečila pri delu Kristina Gusič, delavka na sukalnem stroju v obratu Metlika.

Imenovana je skupaj s sodelavko odstranjevala zaboječke s cevkami. Ker zaboječka nista obe istočasno prijeli in postavili na voziček, ji je zaboječek padel na prst desne noge ter ji ga lažje poškodoval.

1. junija se je ponesrečila pri delu Magdalena Jelenčič, uslužbenka v laboratoriju v obratu Metlika.

Imenovana je šla med malico v kuhinjo po kruh. Ko je nekaj časa stala pri kuhinjskem oknu, se je okno, ki ni bilo dobro pritrjeno, nenadoma odprlo, da se je razbila šipa in so ji delci šipe lažje poškodovali glavo.

2. junija se je ponesrečil pri delu Anton Primo, tkalec.

Imenovani je pripeljal od tkalskega stroja prazen osnovni valj v prostor, kjer so nameščena stojala za shranjevanje osnovnih valjev. Potem ko je namestil en konec valja v dvigalo, je hotel še drugega, pri tem pa mu je valj zdrsnil iz roke in mu padel na prst leve noge ter mu ga težje poškodoval, tako da je moral iskati zdravniško pomoč v bolnišnici.

Čeprav se zdi, da je opravilo tega dela popolnoma enostavno, se je izkazalo, da za to delo imenovani ni imel nobenih izkušenj.

13. junija se je ponesrečila pri delu Jožefa Turk, tkalka.

Imenovana je delala na tkalskem stroju. Ker je bila votkova nitka nepravilno vtkana, jo je hotela izparati. Med paranjem pa se je jermen za regulacijo udarcev utrgal. Ker ni mogla hitro ustaviti stroja, so ji prišli prsti desne roke med bilo in razpenjalec in si je pri tem lažje poškodovala prste na desni roki.

Mirko Jakša

BOLEZENSKI IZOSTANKI V MESECU MAJU 1964

Naslednja tabela bo prikazala bolezenske izostanke za mesec maj 1964 v primerjavi z mesecem majem 1963.

Oddelki	maj 1963				maj 1964			
	Štev. vseh boln. dni	% na del. dni	Štev. bolh. dni brez porod.	% na delov. dni	Štev. vseh boln. dni	% na delov. dni	Štev. boln. dni brez porod.	% na delov. dni
Skup.sl.	51	2,58	51	2,58	94	4,30	49	1,78
Tkalnica	575	7,44	354	4,58	590	7,77	397	5,22
Predil.	93	4,36	66	3,00	59	4,44	37	2,79
Apretura	150	5,78	120	4,62	257	8,23	147	4,71
Pom.del.	24	1,85	24	1,85	107	7,61	107	7,61
Metlika	217	3,77	158	2,74	266	4,87	188	3,43
Skupaj	1110	5,17	773	3,60	1373	6,51	915	4,33

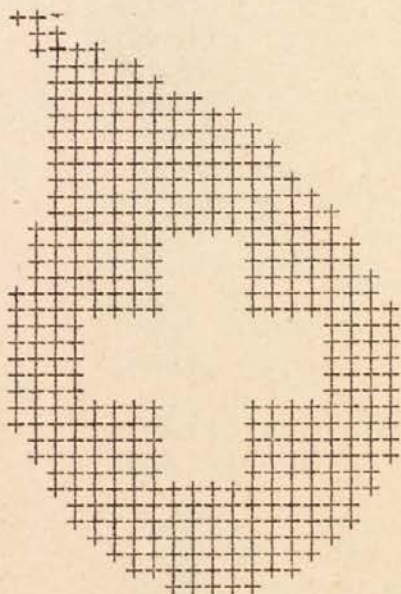
Iz tabele je razvidno, da je bil stalež bolezenskih izostankov v maju 1964 precej višji (4,33 %) kot v lanskem letu istega meseca, ko je bilo 3,60 % izostankov. Vendar pa je stalež bolezenskih izostankov v mesecu maju precej nižji kot v mesecu aprilu, ko je bilo 5,06 % izostankov.

Najvišji procent bolezenskih izostankov so imele v maju pomožne delavnice (7,61 %), sledi tkalnica (5,22 %), apretura (4,71 %) predilnica česane volnene preje (3,43 %) in predilnica česane sintetične preje (2,79 %). Najnižji procent pa je bil v skupnih službah (1,78 %).

Vzroki bolezenskih izostankov:

nega družinskega člana	161 dni
razne ženske bolezni	110 "
nesreče pri delu	67 "
nesreče izven dela	64 "
revmatizem	60 "
angina	59 "
TBC	58 "
bolezni živcev	46 "
bolezni urinarnega sistema	37 "
gripa	27 dni itd.

Mirko Jakša

MESEC JUNIJ -
MESEC JUBILEJEV RK

4. junij - dan posvečen krvodajalcem. Vsako leto praznujemo 4. junija po vsej državi dan krvodajalcev. Tudi pri nas se zavedamo, da je kri najdragocenejše, nenadomestljivo in včasih za bolne otroke sploh edino zdravilo. Zato se iz leta v leto vse več članov našega delovnega kolektiva uvršča med prostovoljne dajalce krvi. Njih število pa bi bilo še večje, če bi se vsi zavedali, kako dragocena je kri za človeka, ki jo potrebuje.

Še vedno so ljudje, ki mislijo, da je kri potrebna samo pri raznih nesrečah, ko izgubijo ponesrečenci mnogo krvi. Pa ni tako! Tudi marsikatero notranjo bolezen dandanes z uspehom zdravimo edino le s transfuzijo, ki marsikateremu bolniku reši življenje. Od operacije izčrpane bolnike zdravijo na vse ustrezne načine, toda obenem tudi s transfuzijo krvi. Kri bolniku krepi odpornost in mu znatno skrajša zdravljenje. Kri je zdravilo! Z njo dobi bolnik v telo tiste snovi, ki jih ne more izdelati nobena tovarna na svetu. Te snovi spodbujajo krvotvorne organe, da začno spet sami ustvarjati dobro in zdravo kri. V tem je velika vrednost in prednost, ki jo ima transfuzija krvi pri zdravljenju notranjih bolezni. S krvjo, ki jo darujemo, darujemo zdravnikom dragoceno zdravilo, brez katerega ne sme biti nobena bolnišnica.

To jubilejno leto so člani naše delovne organizacije bolj organizirano kot kdajkoli pristopali in se uvrščali v armado krvodajalcev. Pri tej akciji

so nam zelo pomagali aktivisti sindikata in mladine. V prvem polletju se je nad 100 članov kolektiva prijavilo za odvzem krvi (za naše podjetje je do konca leta planirano 200 krvodajalcev). Prepričani smo, da kakor dosegamo obveznosti v ekonomskih enotah po količinski in kvalitetni proizvodnji, prav tako bomo dosegli planirano obveznost tudi v tej nadvse človekoljubni akciji. Zato vabimo vse sodelavke in sodelavce, stare nad 18 let, da se prijavijo pri članih sindikalnega odbora ali mladinske organizacije za odvzem krvi. Morda bo kri, ki jo daruješ danes, že jutri rešila tudi tebe!

Starši! Ali ste že kdaj pomislili, da utegne morda biti vaša kri potrebna tudi kdaj vašemu otroku?

17. junij - V zahvalo krvodajalcem so nas obiskali člani podmladka Rdečega križa osnovne šole "Katja Rupena". Deset pionirk se je zvrstilo z recitacijami, zbornimi recitacijami in pesmimi. Program, kateremu smo imeli priliko slediti, je bil pester. Mala pionirka je pristopila k Stanku Vaupotiču in mu kot prizadevnemu krvodajalcu podarila šopek nageljnov s skromnim, a pristrčnim posvetilom: "Mi mali, ki še ne moremo darovati krvi, vam v zahvalo poklanjamo šopek rdečih nageljnov, ki so tako rdeči kot je rdeča naša kri. Ko bodo naša telesa tako močna in ko bomo tako veliki, kot ste vi, se bomo tudi mi uvrstili med vas krvodajalce. Do takrat pa hvala vam."

Program se je bližal koncu in buren aplavz je pričal o uspehu te proslavice. Vsi, ki smo ji prisostvovali, smo še dolgo govorili o prijetnem presenečenju, ki so nam ga s svojim programom pripravili podmladkarji Rdečega križa osnovne šole "Katja Rupena".

21. junija je bila v Gradacu V Beli krajini proslava dvajsetletnice Rdečega križa Slovenije. Te proslave so se udeležili tudi številni člani našega kolektiva. Zjutraj so trume ljudi vrele iz bližnjih in daljnih krajev v Gradac, kjer je bila 18. junija 1944. leta ob 10^h dopoldne v dvorani bivšega sokolskega doma ustanovljena nova slovenska organizacija Rdečega križa. Od takrat pa do danes je preteklo dvajset let, dvajset let velikih delovnih naporov in zmag. Ta sestanek v Gradacu je zbral vse aktiviste in ustanovitelje naše organizacije. Rdeči križ Slovenije se je rodil med NOB. Od takrat pa do danes je rasel in se razvijal, tako da je danes drevo, ki rodi veliko dobrih plodov. Po končanem svečanem delu je predstavnik Rdečega križa predal

ključ na novo urejene dvorane predstavniku gradskih družbeno-političnih organizacij z željo, da bi jo prebivalci Gradaca kar najkoristneje uporabljali. To je bilo darilo Rdečega križa Slovenije prebivalcem Gradaca kot zahvala za nesebično pomoč med časom NOB. Po končani proslavi smo okusili nekatere belokranjske kulinarične specialitete in v mraku razigrani zapuščali prijetno Belo krajino.

24. junija je bila v Domu ljudske prosvete v proslavo dneva krvodajalstva slavnostna akademija. Te proslave so se udeležili tudi naši aktivisti. Po prisrčnih besedah predsednika občinskega odbora Rdečega križa dr. Oblaka in primernem programu so podelili diplome posameznim delovnim kolektivom in odlikovanja krvodajalcem, ki so že večkrat darovali svojo kri. Za naše podjetje je diplomu sprejel predsednik sindikalne podružnice tov. Justin Kranjčič. On se je v imenu sindikalne podružnice zahvalil za priznanje in je obljubil, da se bo sindikat v našem podjetju zavzemal še naprej za to, da ne bo zmanjkovalo krvi za uspešnejše zdravljenje bolnih in ponesrečenih. Srebrna odlikovanja pa so dobili sledeči člani našega kolektiva: Jože Dragman, Ivan Boltez ml. in Ivan Barbo. Odlikovanim tovarišem iskrene čestitke vsega našega kolektiva in prisrčna hvala za nesebičnost in humanost v tej velikodušni in nadvse človekoljubni aktivnosti.

Danilo Kovačič

PO POTEH PARTIZANSKE LJUBLJANE

Ura je bila pol šestih zjutraj, ko smo se 18. maja zbrali na avtobusni postaji pred Metropolom. Čakali smo na avtobus, ki pelje v Ljubljano. Ta dan je bil za nas važen, kajti bili smo ekipa "Novoteksa", ki naj bi se udeležila pohoda "Ob žici okupirane Ljubljane".

Nič kaj dobre volje nismo bili. Skrbelo nas je vreme. Po nebu so se že navsezgodaj kopičili temni oblaki, ki niso obetali nič dobrega. Vseeno nismo izgubili poguma in smo brž posešli v avtobus, ki nas je odpeljal v Ljubljano. Za dež, ki je narahlo pršil po nas, se nismo zmenili. Brž smo pohiteli v Šubičevo ulico, kjer smo se pripravili za pohod. Pred stavbo so že stali avtobusi, ki so vozili udeležence na startno mesto.

Odpeljali smo se. Avtobus je bil nabito poln udeležencev pohoda. Nasmejani obrazi so pričali, da se odpravljamo na manifestacijo prijateljstva, da počastimo spomin stare Ljubljane, ki je nudila borcem toplo zavetje v težkih dneh. Zavedali smo se, da se odpravljamo na pot, po kateri so pred dvajsetimi leti hodili naši borci, ki so se bojevali za nas, v zahvalo za neštevilne usluge pa obujamo spomine na njihovih poteh.

Pot ni bila težka. 15 kilometrov čez travnike, mimo hiš, ob gozdu, pa spet po cesti, nam je neverjetno hitro minilo. Ob poteh so nas pričakovali ljudje in nas bodrili. Najlepše je bilo, ko smo šli mimo nekega naselja, kjer nas je pričakala gruča otrok in starejših ljudi. V rokah otrok so se zibali šopki pomladanskega cvetja. Vsaka marjetica jim je prišla prav in presrečni so bili, ko so videli, da smo jemali cvetje. Vsak je hotel prvi ponuditi pisan šopek. Modre titovke in rdeče pionirske rutice so se lepo skladale z žarečimi očmi in zardelimi obrazi. Nato nas je neka ljudi spet odnesla s seboj.

Na cilju nas je pričakala množica ljudi. Oddali smo številke in spet smo bili taki kot prej, le da je bila za nami prehojena pot. Tovarišica na cilju nam je v zavitku dala značke, za vsakega člana ekipe posebej, kot spomin na pohod.

Po izdatnem kosilu v Emoni smo ob dveh popoldne posedli v avtobus in se odpeljali v Novo mesto.

Milena Mavsar

ZASEDA

Nekega poletnega dne leta 1942, ko sem bil v orožarski delavnici na Podstenicah, smo izvedeli, da se pripravlja napad na grad Soteska, kjer so imeli Italijani postojanko, ki je močno ovirala gibanje partizanskih enot. Za napad je bila določena 4. četa, kateri naj bi se priključilo tudi nekaj tovarišev iz naše enote. Tako sva odšla s tov. Srečkom v 4. četo s potrebnim orodjem. Tam so nam pred odhodom na akcijo razložili načrt za napad na grad. V grad naj bi prišli okrog polnoči skozi odprto okno v pritličju, kjer bi nas čakal tov. Venturini, ki naj bi zvečer upižanil oficirje, ki so bili v gradu. Midva s Srečkom sva imela nalogo onesposobiti črpalko za vodovod v gradu in če ne bi bilo odprto okno v grad, prežagati okensko ograjo. Tako bi neopazno prišli v grad. Nadaljna naloga se nam je zdela lahka. Italijane bi presenetili v spanju in jih z lahkoto razorožili. Napad na grad bi poleg dela 4. čete

ščitila tudi četa, ki naj bi prišla ob določenem času ter zavzela položaje proti Straži in Žužemberku, kjer so bile močne sovražne postojanke.

Pod vodstvom komandirja Jona in komisarja Cvetka je četa v mraku odšla proti vasi Polje, kjer bi se morali sestati s četo, ki nam je bila poslana v pomoč. Ko smo prišli na določeno mesto, še ni bilo nikogar tam. Čakali smo že več ur, toda čete še vedno ni bilo. Zato je komandir odločil, da onesposobimo črpalne naprave, nato pa klju temu, da ne bomo imeli potrebne zaščite, napademo grad. Zaščito bi postavili le v smeri bližnje Straže.

S tov. Srečom sva kmalu demontirala elektromotor ter onesposobila črpalko. Že smo mislili oditi proti gradu, ko je prišla težko pričakovana četa, ki je zaradi nepredvidenih ovir na nočnem pohodu prišla na določeno mesto z večurno zamudo. Zopet je morala enota, ki je bila določena za napad na grad, čakati, da je bilo izvršeno zavarovanje. Ko smo prišli na pokopališče, ki je v neposredni bližini gradu, se je že pričelo svitati. Patrola, ki je bila poslana do gradu, je javila, da dogovorjeno okno ni odprto. Po kratkem posvetu smo sklenili, da se umaknemo, ker bi bilo preveč tvegano, da bi skušali prežagati okensko ograjo, ker je bilo vedno svetleje.

Jezni, ker nam ni uspelo izvesti načrta, smo se vračali proti Polju. Nad vasjo smo se zopet sestali s četo, ki nam je bila poslana na pomoč. Po kratkem posvetu štabov obeh čet nam je komandir povedal, da bomo napadli Italijane, ki bodo tisti dan peljali hrano iz Straže v Sotesko. Zasedbo smo postavili v hribu Strmole. Dobro skriti smo pričakovali Italijane z namenom, da jih napademo, ko pridejo v sredino zasede.

Po kakih dveh urah nestrpnega čakanja je izvidnica javila, da Italijani prihajajo. Res so kmalu prišli do nas. Ustavili so se tik pod levim krilom naše zasede, ki je bila najbližje Straži. Italijani so prepevali in pili. Voza, s katerim so običajno vozili hrano v Sotesko, nismo videli, pač pa so imeli poleg orožja tudi žage in sekire. Očitno je bilo, da so prišli šekat gozdove ob cesti. Komaj smo čakali, da bi se pomaknili globlje v našo zasedo. Nenadoma smo videli, da je stopil s ceste italijanski oficir ter šel skozi redko grmovje proti naši zasedi. Šel je naravnost proti tov. Joštu, ki je ležal za gostim grmom nedaleč od mene. Par metrov pred njim se je ustavil ter se obrnil. Napeto smo ga opazovali in čakali, kaj bo storil. Odložil je svojo torbico, odpel opasač in hlače ter hotel opraviti potrebo. To pa je bila za Jošta le prehuda žalitev. Kljub temu, da je bilo ukazano, da ne smemo streljati, predno ne pridejo Italijani v sredino zasede, je Jošt sprožil. Oficir se je prevrnil na nos. Tudi ostali smo pričeli streljati. Med Italijani na cesti je nastala zmeda.

Brezglavo so tekali sem in tja. Toda hitro so se znašli in nam ušli med cesto in Krko proti Straži. Jošt pa je planil in zgrabil oficirjevo torbico, opasač in puško. Ko je streljanje prenehalo, je ves besen pritekel komandir Jon ter nas pričel zmerjati s "paničarji", ker je mislil, da je nekdo ustrelil iz nervoze, ko je zagledal Italijane. Komaj sva mu z Joštom dopovedala, kako je bilo. Tudi Jon je priznal, da take žalitve ne bi mirno prenesel.

Posločili smo se od tovarišev in druge čete, ki je odšla čez Kulova sela proti Brezovi rebri. Mi pa smo odšli preko Krke mimo Meniške vasi proti Podturnu. Ko smo prišli v bližino Meniške vasi, so začele padati okrog nas topovske granate, ki pa nam niso prizadele nobene škode. Italijani so nas obstreljevali iz Straže.

Ko smo prišli v Podturn, smo si temeljito ogledali vsebino zaplenjene oficirjeve torbice. Poleg cigaret in razne drobnarije je bila v torbici specialka, na kateri je bilo točno označeno taborišče 4. čete in načrt napada nanj. Zaradi tega se je četa seveda takoj premaknila v drugo taborišče.

Takoj drugi dan so Italijani napadli staro taborišče. Najprej so ga temeljito obstreljevali s topovi, nato pa napadli s pehoto. Toda prišli niso daleč. Ker smo imeli v rokah načrt napada, smo jih pričakali na primernih krajih v zasedah in po kratki borbi pognali nazaj.

Jože Udovič

S KOLESI PO DOLINI GRADOV

Nedelja, 24. maja. Dan pred 25. majem, dnevom mladosti. Lepo sončno jutro, kot nalašč za številne izletnike.

Ob petih zjutraj smo se zbrali pred "Petrolo". Razigrani in nasmejani smo še enkrat pogledali, če so kolesa v redu. Potem smo naredili še skupni posnetek in krenili na pot. Vseh 12 se nas je zvrstilo po asfaltu in v gosjem redu smo se odpeljali proti Otočcu. Lahna sapica, skoraj mrzla, nas je poživiljala in spodbujala, da smo vozili brez truda in precej hitro. Spremljalo nas je veselo ptičje petje. Rosna trava, grmovje in drevesa so se v jutranjem soncu spreminjali v nešteti barvnih odtenkih. To je užitek zase, užitek, ki ga nudi lahko le narava.

Pred nami se je med drevjem pokazal grad Otočec, še ves zavit v spokojno tišino. Ne da bi motili idilo na otočnem sredi Krke, smo zavili mimo gradu po stari cesti, ki pelje čez

Strugo, nato pa krenili naprej po cesti proti Šentjerneju. Na Mokrem polju smo zavili desno, se peljali mimo Pristave in po nekaj ovinkih in klančkah smo se znašli pri Gracarjevem turnu. Grad stoji na vzvišenem položaju nad šentjernejsko dolino in je še dobro ohranjen. Jedro gradu tvori četverouglat stolp, na katerega so v začetku 16. stoletja naslonili nove stavbne objekte, ki tvorijo z oglatimi stolpi, trakti in drugim zidovjem arkadno dvorišče.

Odpeljali smo se naprej na Vrhovo, kjer je zdaj kmetijsko posestvo. Grad je preurejen v stanovanja. Prijazni delavec nam je razkazal grad in njihova gospodarska poslopja. Tudi v hlev smo jo mahnili. Čeprav je vsak izmed nas že videl nešteto teličkov, smo se zbrali ob leseni ograji in radovedno ogledovali ljubke "novorojenčke". Seveda so si tudi oni z zanimanjem ogledovali radovedne obiskovalce. Blizu hleva imajo silos, kjer silirajo seno ali deteljo, da ostane sveža. Taka hrana, nam je povedal vodič, ima mnogo več hranilnih snovi, kot pa če bi jo sušili na soncu.

Že smo se mislili posloviti, ko nas je vodič zadržal in nas odpeljal po poti navzdol. "Pokazal vam bom potok, ki teče navzgor. Kar pogledajte ga." Igra narave je izoblikovala strugo potočka tako, da res daje videz, kot da teče iz doline proti hribu. Res zanimiv pogled.

Poslovili smo se in se odpeljali nazaj do Hrastja. Ustavili smo se pri Frankotovih, kjer je doma naša Ančka. Postregla nam je s toplim mlekom, kakršnega že lep čas nismo pili in dobrim domačim kruhom. Posedli smo okrog mize in bili smo ena sama velika družina, vesela in razigrana. Nato smo se poslovili od dobrosrčne Ančke in njenih domačih in krenili proti gradu Prežeku. Zdaj je sonce postalo že močnejše, tako da nam je bilo, ko smo privozili do gradu, že pošteno vroče. Senca se nam je pošteno prilegla. Poleg gradu stoji majhna hiša. Lastnik, starejši moški, nam je skušal po svojih močeh povedati, kolikor je o gradu vedel. Prvo, kar smo izvedeli, je bilo to, da je na stopnišču pod tretjo stopnico zazidan človek. Po ljudskem izročilu je to mlad Italijan, ki tedaj, ko so grad aidali, ni hotel prisilno delati. Za kazen so ga živnega zazidali pod tisto stopnico. Kar strah me je postalo, tako da nazaj grede na tisto stopnico nisem več stopila, ampak sem jo kar se da hitro preskočila. Grad Prežek so že začeli popravljati, vendar za enkrat samo streho. Ko bo nekoč grad v celoti restavriran, bo gotovo postal priljubljena izletniška točka.

Potem ko smo si grad ogledali, smo se začeli odpravljati na neprekinjeno pot do Kostanjevice. Pregledali smo kolesa in se odpravili. Šlo je kar hitro, ker smo se ves čas do Šentjerneja peljali navzdol. Od tam naprej pa je bila pot ravna, tako da se nismo preveč utrudili.

Pred nami se je odprl čudovit svet. Kostanjevica, mesto na Krki, je starinsko in zgodovinsko važno mesto, ki leži ob južnem robu krške ravnine med Novim mestom in Brežicami. Mesto obkroža lena Krka, v ozadju pa se bohotijo vinske gorice in Trdinovi pravljični Gorjanci.

Ko smo se pripeljali v mesto, smo najprej zavili proti kostanjeviškemu samostanu. Mogočna stavba z arkadami nas je očarala. Prijetno smo bili presenečeni, ko smo izvedeli, da si lahko ogledamo obrat tovarne perila "Labod" iz Novega mesta. Čeprav je bila nedelja, so vseeno obratovali. Imeli so veliko dela. Prijazni delovodja nam je razložil potek dela, tako da smo se seznanili z vsako fazo posebej. Prostor imajo v obratu le skopo odmerjen, ker ostali prostori še niso dokončno urejeni. Z razširitvijo bodo začeli, brž ko bo mogoče. Poslovili smo se in se razkropili po dvorišču. Vsak si je lahko ogledal, kar se mu je zdelo najbolj zanimivo. Seveda smo bili kmalu skoraj vsi pred obzidjem samostana, kjer je vsako leto simpozij umetniških oblikovalcev lesa "Forma viva", ki je že postal simbol Kostanjevice in je znan med domačimi in tujimi turisti.

Imeli smo še skoraj dve uri časa in raztepli smo se po mestu. Čas je hitro minil in treba je bilo odriniti domov. Poslovili smo se od prijetnega mesteca in se odpeljali. Dobre volje in zadovoljni smo se vračali proti Novemu mestu. Ves čas nam je nasproti sijalo sonce. Nismo se pritoževali nad vročino, saj smo se dobro počutili in bili veseli lepega vremena. Spotoma smo se ustavili še na Otočcu, kjer smo se osvežili s hladno oranžado. Potem pa še nekaj kilometrov in bili smo spet doma.

Čeprav smo se vrnili s poti, ki je bila dolga okrog 60 km, nismo bili nič manj razpoloženi kot zjutraj. Sklenili smo, da bomo naredili še veliko takih izletov.

Milena Mavsar

NAŠA KRONIKA

Poročile so se:

Karolina Ljubi - poročena Barbič, Marija Kapušin - poročena Planinc in Marija Bučan - poročena Mršič.

Novoporočenkam želimo veliko sreče in zadovoljstva ter najlepše čestitke!

Rodile so:

Pepca Šetina - deklico, Jožefa Franko - dečka, Mimica Bučar - deklico in Tončka Rukše - dečka.

Mladim mamicam in novorojenčkom želimo veliko zdravja in najlepše čestitke!

V podjetje so prišli:

Martin Fuis, Stane Kolenc, Marjan Pirc in Janko Slanc.

Novim članom našega delovnega kolektiva želimo mnogo delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva!

Podjetje sta zapustila:

Ana Gotlib in Jože Berkopec.

Dne 30. 6. 1964 je stanje zaposlenih 818. Od tega je 559 žensk in 259 moških.